



Kirjaaminen,
seuranta ja
arviointi

Outi Linnaranta,
ylilääkäri

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
9.4.2025



Terapiatakuu

- Voimaan 1.5.2025
- THL:n tehtävänä on muun muassa tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi.
- THL myös ylläpitää alan rekistereitä ja huolehtii tehtäväalueensa tietoperustasta.



9.4.2025

**Määrämuotoinen
lyhytinterventio tai
lyhytpsykoterapia**



THL raportointi

Toteutuuko hoito määräajassa?

Aika: Niiden osuus, joilla
ensimmäinen
hoitotapahtuma
toteutuu
enimmäisajassa

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos

9.4.2025



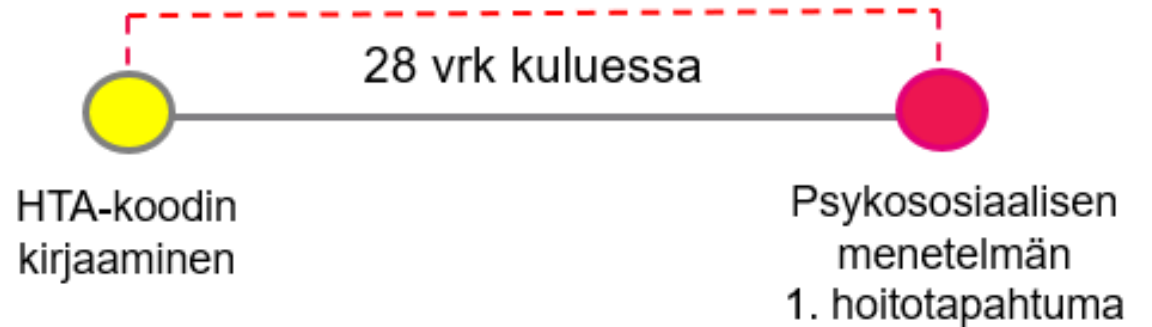
Seuranta

- **Katsotaan aika**
 - **Alkaen siitä, että on todettu tarve määrämuotoiselle lyhytinterventiolle tai lyhytpsykoterapialle**
 - **Päätyen ensimmäiseen hoitokäyntiin**
- Hyvinvointialueen on julkaistava kuukausittain yleisessä tietoverkossa edellistä kalenterikuukautta koskevat tunnusluvut, miten enimmäisaikojen noudattaminen toteutui.
- Terveysten ja hyvinvoinnin laitos tuottaa tunnusluvut ja luovuttaa julkaisua varten tarpeelliset tiedot hyvinvointialueelle.
- Sosiaalihuollossa rekisteriseuranta viimeistään syksystä 2026



28 vuorokauden enimmäisajan kirjaaminen perusterveydenhuollossa

- Kirjataan, kun todetaan tarve psykososiaaliselle interventiolle alle 23-vuotiaalla asiakkaalla.
- Kirjaamisessa käytetään [PTHAVO-hoidon tarpeen arvioinnin tulos](#) -luokituksen tulokoodia Y58 tai Y78.
- Enimmäisaika lasketaan tarpeen toteamisen ajankohdan ja ensimmäisen hoitotapahtuman välillä.
- Ennen tätä käyntiä on asiakkaalla voinut olla yksi tai useampia käyntejä, jossa tilannetta on selvitelty ja/tai annettu muuta tukea.



PTHAVO Hoidon tarpeen arvioinnin tulos

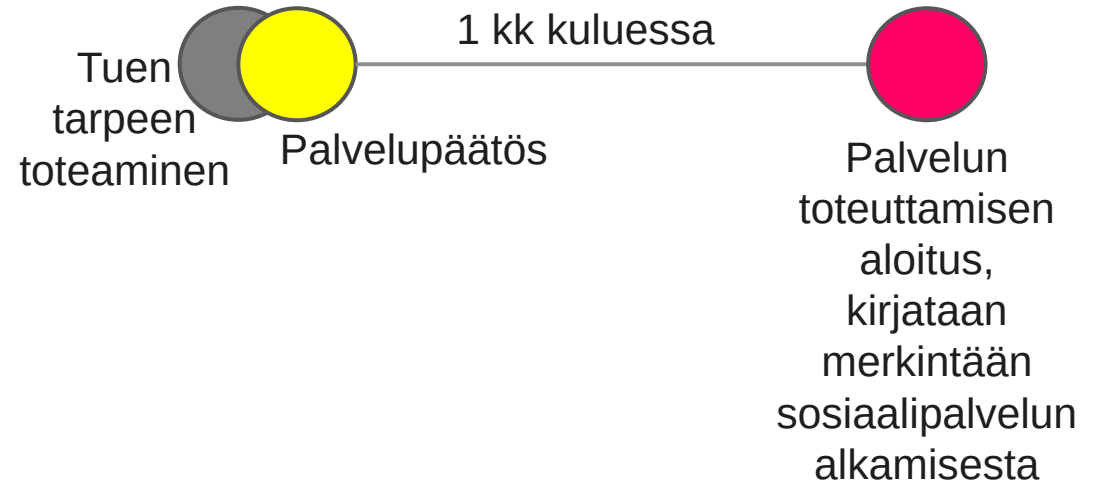
- Kun tarve todetaan, kirjataan koodi

Tunniste ja nimi	Määritelmä
Y58 Psykososiaalinen interventio	Lyhytpsykoterapia tai määrämuotoinen lyhytinterventio lainsäädännön määrittelemissä enimmäisajoissa. Huom. Enimmäisaika lasketaan tarpeen toteamisesta ensimmäiseen hoitotapahtumaan. Käytetään, kun potilas hoidetaan omassa organisaatiossa ja seuranta liittyy ns. terapiatakuuseen eli perusterveydenhuollossa toteutettavaan lyhytpsykoterapiaan ja psykologiseen vuorovaikutukseen perustuvaan määrämuotoiseen ja aikarajoitteiseen psykososiaaliseen hoitoon.
Y78 Muu palveluntuottaja, psykososiaalinen interventio	Lyhytpsykoterapia tai määrämuotoinen lyhytinterventio lainsäädännön määrittelemissä enimmäisajoissa. Huom. Enimmäisaika lasketaan tarpeen toteamisesta ensimmäiseen hoitotapahtumaan. Käytetään, kun potilas ohjataan toisen palveluntuottajan palveluun esim. ostopalveluun tai toiselle hyvinvointialueelle ja seuranta liittyy ns. terapiatakuuseen eli perusterveydenhuollossa toteutettavaan lyhytpsykoterapiaan ja psykologiseen vuorovaikutukseen perustuvaan määrämuotoiseen ja aikarajoitteiseen psykososiaaliseen hoitoon.

LUONNOS

Seuranta sosiaalihuollossa

- Kun [menetelmällisen psykososiaalisen tuen](#) tarve todetaan, arvioidaan, onko kyse kiireellisestä tuen tarpeesta
- Päätös menetelmällisestä psykososiaalisesta tuesta tehdään kiireellisiä toimenpiteitä vaativissa tapauksissa viipymättä ja muissa tapauksissa ilman aiheetonta viivytyä
- Tehty päätös toimeenpannaan, eli palvelu aloitetaan 1 kk kuluessa päätöksen tekemisestä
- Määräaika lasketaan palvelupäätöksen päätöspäivämäärästä merkintään sosiaalipalvelupalvelun aloittamisesta kirjattuun palvelun aloittamisen päivämäärään
- Määräajan laskemisen ohjeistusta voidaan vielä tarkentaa



Menetelmät

- Määrämuotoiset lyhytinterventiot soveltuvat perusterveydenhuollossa mielenterveyden häiriöiden ehkäisyyn sekä lievien ja keskivaikeiden mielenterveyden häiriöiden hoitoon sekä sosiaalihuollossa mielenterveyden tukemiseen silloin, kun intervention kohteena oleva ongelma on riittävän rajattu, lapsen, nuoren tai perheen oma motivaatio on riittävä ja elämäntilanne muutoin riittävän vakaa



9.4.2025

Vaikuttavuusnäyttöä omaavat mielenterveyden ongelmien tuki- ja hoitomenetelmät on koottu THL verkkosivuille

Menetelmät on jaoteltu perusterveydenhuoltoon, erikoissairaanhoidon sekä sosiaalihuoltoon soveltuviin menetelmiin.

Mihin rekisteriin kirjataan?

- Terveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain mukaista hoitoa
- Sosiaalihuollolla tarkoitetaan sosiaalihuollon lainsäädännön mukaisia palveluita siitä riippumatta, millaisissa hallinnollisissa toimintayksiköissä palveluja annetaan.



9.4.2025

Terveydenhuollon tehtävissä sovelletaan terveydenhuollon lainsäädäntöä ja tiedot kirjataan potilastietoina.



30.5.2023

☐	Määräys
☒	Ohje
☐	Suositus

Säännökset, joihin määräysten/ohjeiden antaminen perustuu
Valtioneuvoston ohjesääntö (VNOS) 22 §, 262/2003

1(12)

MIELENTERVEYS
Mielenterveyspalvelut
Terapeuttiset menetelmät ja terapiapalvelut
Näyttöön perustuvat tuki- ja hoitomenetelmät
Lasten ja nuorten hoitoon soveltuvat menetelmät
Lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuuden ja soveltuvuuden kuvaus

Lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuuden ja soveltuvuuden kuvaus

Seuraavassa taulukossa terveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain mukaista hoitoa ja sosiaalihuollolla sosiaalihuollon lainsäädännön mukaisia palveluita siitä riippumatta, millaisissa hallinnollisissa toimintayksiköissä palveluja annetaan.

Terveydenhuollossa sosiaalihuollon ammattihenkilöt voivat osallistua hoidon toteuttamiseen osana moniammatillista hoitomallia. Sosiaalihuoltoon organisoidussa toimintayksikössä voidaan toteuttaa sosiaalihuollon tehtävien lisäksi terveydenhuollon tehtäviä.

Osa sosiaalihuoltoon soveltuvista menetelmistä edellyttää hoidon tarpeen arviota terveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa (esimerkiksi MDFT). Taulukossa kuvattujen trauman hoitoon kohdennettuja menetelmiä (Tf-KKT, EMDR ja NET) voidaan etenkin suurimmilla hyvinvointialueille ottaa käyttöön osana muuta hoitoa hyvinvointialueen harkinnan mukaisesti.

Mikä oli hoidon sisältö?

- Ensimmäisellä hoitokäynnillä kirjataan terapiatakuuseen kuuluvan menetelmän spesifi **toimenpidekoodi**. Nämä löytyvät I-ryhmän toimenpidekoodeista ID- ja IE-ryhmistä.
- Hoitosuunnitelmakoodit täydentävät HTA-koodeja
- Kuvaus kaikista I-ryhmän toimenpidekoodeista, niiden käyttöönotosta ja kirjaamisesta sekä ohjeet potilaalle ja työntekijälle [Toimenpidekoodit mielenterveys- ja päihdepalveluissa – THL](#)
- Menetelmäkohtaiset koodit [Lasten ja nuorten hoitoon soveltuvat menetelmät – THL](#)
- Psykososiaalisen menetelmän kirjaamisesta on kuvaus Tiedä ja toimi-kortissa <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231026141479>



Vastaako toteutustapa takuun määritelmää?

Takuun piiriin ei kuulu itsehoito, joka toteutuu omatoimisesti palvelujärjestelmän ulkopuolella, eivätkä mielenterveyden hoidon omahoito-ohjelmat eri muodoissaan.

Takuu ei koske myöskään sellaisia perusterveydenhuollon digituettuja hoitomuotoja, joiden katsotaan olevan luonteeltaan nopeasti asiakkaan saatavilla (osa lääkärin läheteellä) ilman erillistä odotusaikaa, kuten esimerkiksi nettiterapiaa.



9.4.2025



Yhteystapa:

esimerkiksi R10
Asiakkaan käynti
vastaanotolla tai
R52 Reaaliaikainen
etäasiointi.

I-ryhmän
toimenpidekoodit

Enimmäisajan laskemisessa huomioitavaa

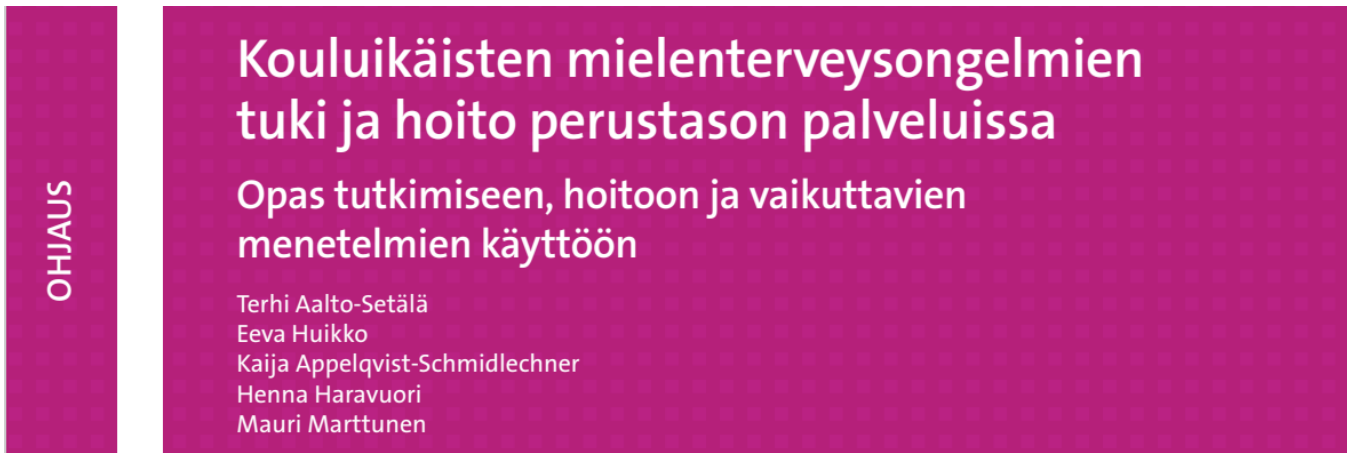
- Sopivan kokoisen ryhmän kokoamiseen menevä aika otetaan huomioon, enimmäisaika voi tällöin ylittyä
- Raportoinnissa erotellaan käynnit, joissa on yksi potilas (yksilö- ja perhekäynnit, ryhmävastaanotto) tai useampi potilas (ryhmäkäynnit).
- Jos viive liittyy lapsen, nuoren tai perheen toiveeseen, huomioidaan kirjaamisessa ja raportoinnissa
- Yksityisen palveluntuottajan on tuotettava tiedot avoHilmoon ja käytettävä tilaajan OSVA-tunnusta



Kävijäryhmä
HTA-koodi
Tilaajan OSVA-tunnus

Kohdentuiko interventio oikein?

- Diagnoosi tai käyntisyys: Tautiluokitus ICD-10 tai ICPC-2-luokitus
- Oiremittaritieto tulevaisuudessa Kanta-palveluihin



5.13.4 Oirekyselyt diagnostiikan tukena





THL sivuilla Ajankohtais- kirjeissä

Tarkemmat ohjeet
kirjaamisesta ja
tilasto-
raportoinnista
julkaistaan ennen
toukokuuta

thl.fi/aiheet/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ajankohtaista

ksia



Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla -aiheeseen liittyviä ajankohtaisia uutisia, tiedotteita ja julkaisuja sekä tietoa koulutuksista ja muista tapahtumista.

Uutiset ja tiedotteet

18.3.2025

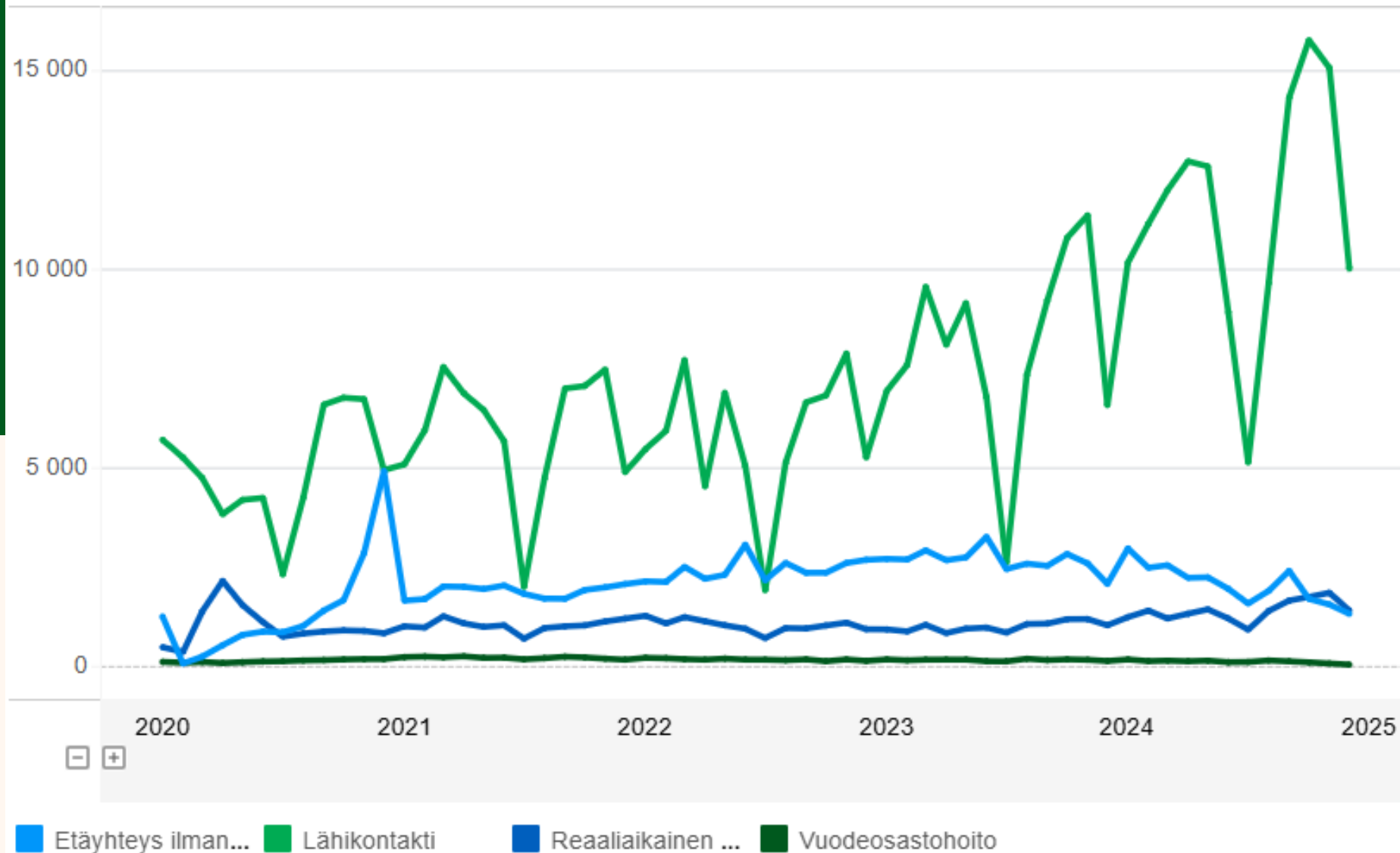
Digitaaliset sote-palvelut lisääntyvät – uudet suositukset ehkäisevät digisyrjäytymistä ja tukevat ammattilaisten työtä



Apuna suunnit- telussa

Mielenterveys- ja
päihdepalveluiden
tilannekuva
-vaikuttavaksi
osoitettujen
menetelmien
saatavuus on
tasaisesti lisääntynyt

Palvelutapahtumat yhteystavan mukaan, All



THL raportoi lisäksi

- Kokonaiskuva palveluiden terveyshyödyistä ja yhdenvertaisuudesta



9.4.2025

Väestöosuus: niiden lasten ja nuorten määrää, joilla todettiin tarve terapiatakuulle per hyvinvointialue (palveluntuottaja) per väestöryhmä

Toteutus

- Osuudet niistä, jotka on ohjattu omiin ja muiden palveluihin (HTA)
- Ikäryhmittäin 0-6v, 7-12v., 13-17v., 18-22v
- Tarve ja toteutuksen osuus eri palveluissa: opiskeluhuoltopalveluissa, avosairaanhoidossa tai perheneuvolassa (palvelumuoto)
- Mikä osa on tehty läsnäasiointina tai etäpalveluna (Yhteystapa)

Sisältö

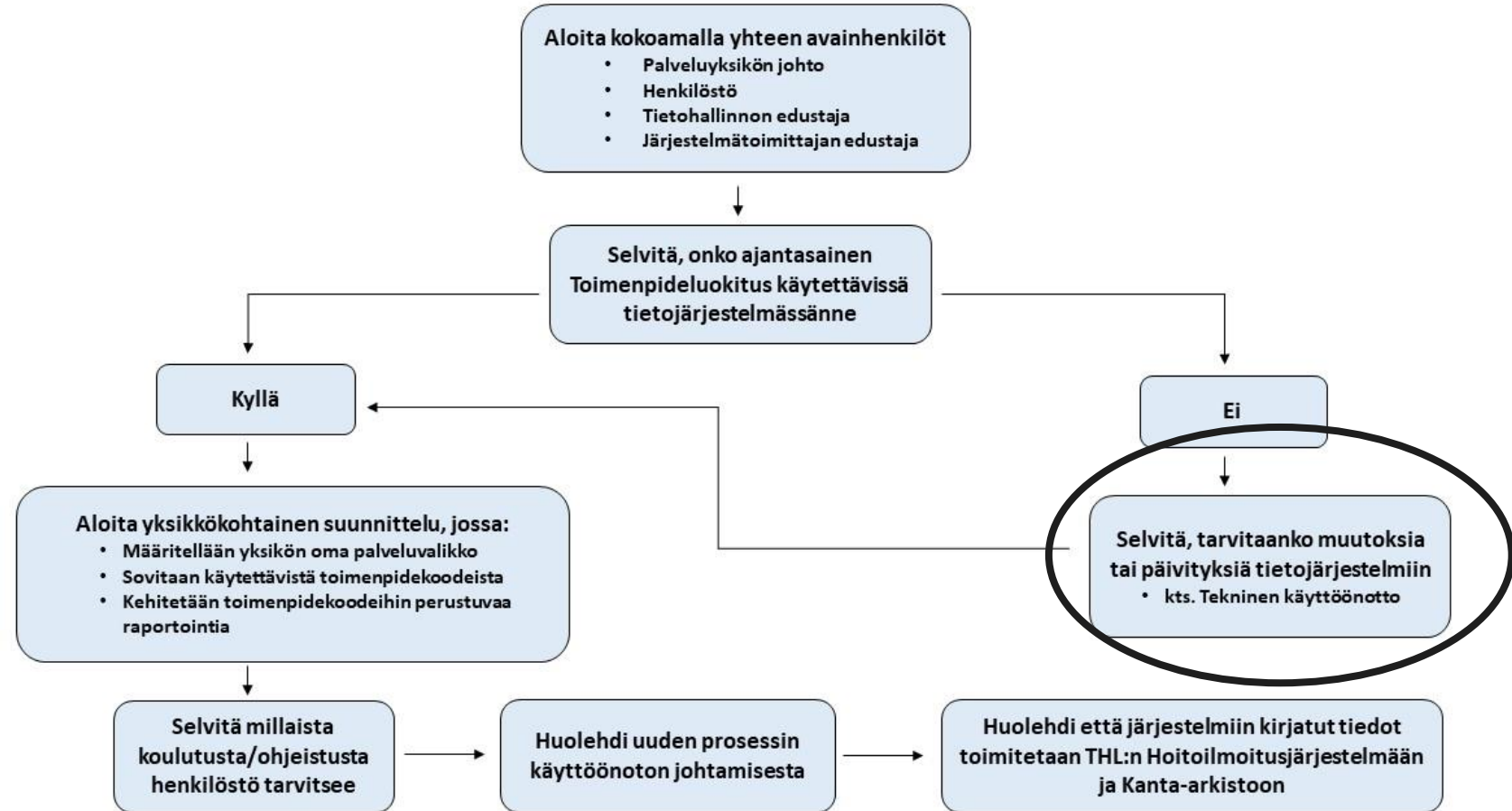
- Mitä interventiota toteutuksessa käytettiin (I-ryhmän toimenpidekoodi).
- Kuinka monta käyntiä jaksoon kuului?
 - Riittävä vaikuttavuus
 - Terapiatakuun pituus kattaa enintään 25 käyntiä

Hoitotapahtuman toteuttaneen henkilön ammattiryhmä

Hoitotakuun ja erikoissairaanhoidon toteutuminen

Huhtikuu 2025

Tietosisältöjen käyttöönotto



Mitä huomioitava kirjaamisessa?

Terveystenhoito

Uutta:

- Uudet PTHAVO- hoidon tarpeen arviointi – luokituksen koodit **Y58** Psykososiaalinen interventio ja **Y78** Muu palveluntuottaja, psykososiaalinen interventio otetaan käyttöön.

Vahvistettava:

- I-ryhmän toimenpidekoodien käyttö (hoitosuunnitelma, menetelmien palvelutapahtumat), jotta voidaan tarkastella toteutumia asiakkaan oikeuksien ja lain toteutumisen arvioimiseksi

Sosiaalihuolto

Uutta:

- Sosiaalipalvelujen luokitukseen uusi sosiaalipalvelu: **Menetelmällinen psykososiaalinen tuki**, jota käytetään kuvaamaan terapiatakuuseen kuuluvaa työtä.

Tulossa:

- psykososiaalisen tuen **menetelmien luokitus sosiaalihuollon** kertomusmerkinnöissä käytettäväksi soveltuvista strukturoiduista menetelmistä syksyyn 2025 mennessä,
- palvelunantajien lakisääteinen velvollisuus tallentaa sosiaalihuollon asiakirjat valtakunnalliseen asiakastietovarantoon syksyllä 2026.



Potilastietojärjestelmän vastuuhenkilö

- Sopii potilastietojärjestelmän pääkäyttäjien ja potilastietojärjestelmän toimittajan edustajien sekä kirjaamisen vastuuhenkilön kanssa, miten uudet tietosisällöt toteutetaan potilastietojärjestelmässä
- Laatii **potilastietojärjestelmään sovelletun kirjaamisohjeen** organisaatioon
- Huolehtii terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tietojärjestelmiin **tarvittavista päivityksistä**
- Kirjaamisen vastuuhenkilöt voivat keskitetysti kysyä kansallisia tietosisältöjä koskevat kysymykset THL:lta

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden johtaja ja esihenkilö

- **Uudet tietorakenteet käyttöön**
 - Kirjaamisen vastuhenkilö
 - terveydenhuollossa HTA:n uudet vaihtoehdot
 - vahvistetaan I-ryhmän toimenpidekoodien käyttöä
 - OSVA-tunnus ja yksityisten palveluntuottajien informointi
- Varmistaa että **yhteistyössä** potilas- ja asiakastietojärjestelmän pääkäyttäjien ja potilas- ja asiakastietojärjestelmän toimittajan edustajien sekä kirjaamisen vastuuhenkilöiden kanssa sovitaan siitä, miten uudet tietosisällöt toteutetaan potilastietojärjestelmässä
- Tietojärjestelmien **päivityksiin tarvitaan resurssi**

Sovitetaan

- Miten kuukausittainen tieto terapiatakuun toteutumisesta kerätään ja kuka seuraa tilannetta hyvinvointialueella
- Sosiaalihuollon rooli terapiatakuun toteutuksessa
- Terveystieteiden ja sosiaalihuollon käytäntö, jos arvio ja toteutus tapahtuvat toimijoiden yhteistyönä
- Opiskelijoille asiakaslähtöinen käytäntö ja palvelupolku terapiatakuun toteutuksessa hyvinvointialueen ja YTHS välillä
- Resurssien jakautuminen niin, että kaikkien lasten ja nuorten yhdenvertainen oikeus saada tukea ja hoitoa toteutuu, mukaan lukien erikoissairaanhoidon ja muuta sosiaalihoitoa tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet
- YTA-alueen sisällä hyvinvointialueiden kesken, mitkä palveluvalikoiman suosituksessa kuvatut menetelmät kuuluvat palveluvalikoimaan nyt
 - Tuleva koulutus täydentää osaamista vaikuttavaksi osoitettuihin menetelmiin
- Varmistetaan olemassa olevalle menetelmäosaamiselle riittävä juurruttamisen tuki ja tehdään arvio lisäkoulutustarpeesta





Lisätietoa
kirjaamisesta
ja tilasto-
raportoin-
nista

Tulossa pian!

Terveysten ja
hyvinvoinnin laitos
9.4.2025